

Улады пачалі наводзіць парадак на "кананічнай тэрыторыі
праваслаўя" (чытайте стар.3)

СВАБОДА

31 кастрычніка 1995 г.

№47

Кошт свабодны.

З набліжэннем выбараў рэпрэсіі супраць незалежнай прессы ўзмацняюцца

Шэраг беларускіх газэтаў
вымушаныя друкавацца за мяжой.
Цяпер улады імкнуцца
не дапусціць распаўсюджвання
апальных выданьняў

Пры ўсёй непрадказальнасці 11-ы пункт дакументу, дзе сказана, што Дамовы можа быць прыпиненая ў выпадку, "калі выданье не карыстаеца попытам". Каб стварыць такую "падставу", "Белсаюздруку" давялося прайвіц немалую фантазію і вынаходлівасць, бо на самой справе "Імя" і "БДГ" цяжка было знайсці ў шапіках, асабліва ў цэнтры Менску. Спачатку "Белсаюздрук" ваявім рашэннем у два разы панізіў колькасць распаўсюджвання ў сваёй сістэме апальных газетаў. Але потым гэтае аб'яднанне начало дзейнічаць больш эзіўкім спосабам. Апошні дні у рэдакцыі "БДГ" тэлефонавалі кіясёры з цэнтра Менска і пытліся, чаму да іх прыходзіць толькі 2-3 экзэмпляры газетаў. Разам з тым, большая частка накладу накіроўвалася ў мікрараёны і рабочыя кварталы горада, дзе, вядома, гэтая прэса не карыстаецца такім попытам.

Мы ўжо паведамлялі пра тое, як адбывалася выкіданне "Народнай волі" з Беларускага дому друку, а штотыднёвіка "Імя" і "Белорускай деловай газеты" – з гомельскай друкарні. Аднак незалежныя выданыні стрывалі гэты ўдар – "Народная воля" пачала выходитці ўжо праз некалькі дзён, а "Імя" і "БДГ" нават не сарвалі аніводнага нумару, аднавіўшы свой друк у Вільні. Натуральная, што такое становішча кардынальна не задавальняла ведамства Замітала, і пачаўся новы раўнд перасыледу.

25-га кастрычніка рэдакцыя "БДГ" атрымала паперу ад "Белсаюздруку", у якой апошні паведаміў, што з 3 лістапада скосівае дамову з газетай. "Падставай" для разрыву быў названы

нік дзяржаўнага аўяднанага прадпрыемства "Мінская пошта" Б.Бурачэнка". Згадзіцеся, адмова дастаўляць газету падпісчыкам – нетыповы способ праяўлення "павагі".

Такім чынам "Мінская пошта" фактычна пераходзіць мяжу ад адміністратыўнага, завуаляванага парушэння закону да элемэнтарнага крадзіжу маёмысці чалавека. Падпісчыкі, заплаціўшы за газету, становіцца ўласнікам кожнага ейнага нумару да канца вызначанага тэрміну. Той, хто пазбуйліе людзей іхнае ўласніцці, фактычна дзеянічнае як злодзеі, і менавіта так ёсьць з пункту гледжання закона. Таму рэдакцыі "Імя" і "БДГ" не збыраюцца сядзець склаўшы руки, а будучы звязватаца ў гаспадарчы суд. Разам з тым кожнаму чытальніку "рэпрэсаваных" газетаў будзе паведамлена, у якой форме ён можа асабіста звязніцца ў суд, каб атрымаць маральную і матар'яльную кампенсацыю.

"Мы занадта рана супакоіліся, – іранічна гаворыць старшыня праўлення акцыянэрнага таварыства "Белорусская деловая газета" Пётр Марыцай. – Мы чамусці падумалі, што ў нас ужо дзімакратыя, свабода слова. Але радавацца зарана. За свабоду яшчэ прыйдзеца пазмагацца."

І змаганье працягваецца. Ужо зараз ідзе праца над стварэннем альтэрнатыўнай службы падпісі і рознічнага продажу прэсы. Што б ні здарылася, кожны чытач павінен ведаць, што СВАБОДА, як і іншыя незалежныя выданыні, зробіць усе магчымое, каб выканаць свае абавязкі перед падпісчыкамі і чытальнікамі.

Віталь ЦЫГАНКОУ

Яшчэ адна ахвяра – "Гродненская неделя"

Гарадзенская абласная друкарня
адмовілася выпускаць чарговы нумар
газеты "Гродненская неделя"

Журналісты лічаць, што гэта звязана з тым, што ў газэце зъмешчаны здымак газеты "Лукашенская правда", а побач чытаці ліст. Аўтар ліста нібыта абуреца газеткай, але разам з тым цытуе найбольш вострыя матар'ялы.

У друкарні спаслаліся на нязробленую перададплату, прычым запатрабавалі адресу 5 мільёну рублёў. У той жа час друк аднаго нумару "Гродненскай неделе" абыходзіцца ў 440 тыс. рублёў, якія былі пералічаныя на раахунак друкарні напярэдадні.

Аnton БАЗЫЛЕВІЧ

Вы любіце СВАБОДУ, маце вольны час і хочаце крыху ЗАРАБІЦЬ?
Наша газета можа заключыць з вами дамову
на распаўсюджванне СВАБОДЫ
ТЭЛЕФАНУЙЦЕ: Менск 36.24.41; Берасцьце 26.47.13;
Горадня 45.41.83; Магілёў 22.63.19; Ворша 4.28.57

© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2010

Год заснавання 1902
Выходзіць з 1990
Галоўны рэдактар Ігар Германчук
Заснавальнік Павел Жук
Выдавец "Газэта СВАБОДА, Ltd."
Наклад 42000
Адрас рэдакцыі:
220088, Менск, вул.Іванаўская, 56
Тэл./факс 362441

Інтэрэсы "бацькі" і камуністаў часова супадаюць

На гэтым тыдні прэзідэнт Лукашэнка, як прагназујуць палітыкі, паспрабуе вырашыць "парламанцкі крызіс". З гэтаю метай з лістапада склікаеца сход 119-ці новаабраных дэпутатаў Вярхоўнага Савету. Аглядальник СВАБОДЫ Алег Груздзіловіч аналізуе чатыры варыянты магчымага разыўцца падзеяў (чытайте стар.3). Хутчэй за ёсць Лукашэнка выкарыстае гэты сход, каб канчаткова зылікідываць "стары" парламант. Зразумела, што інтэрэсы прэзідэнта і лідара дэпутатаў-камуністаў Васіля Новікова (вы бачыце іх на здымку справа) часова супадаюць. Але толькі часова! Бо відавочна, што Лукашэнку не патрэбен ніякі парламант: ні левы, ні правы, ні рознакаляровы. Знакамітая тройка, якая вытрымала выпрабаванне "бітвой пад Лёзна", хоча самастойна ашчысціўшы беларускі народ. А калі нехта будзе замінаць – напагатове ў "бацькі" ёсьць хлопцы ў чорных масках (іхнія камандзіры на здымку ўнізе).

Судовы разгляд указу № 336 адкладваеца

Лідар Свабоднага прафсаюзу лічыць, што
на Канстытуцыйны суд акказваеца націск

Свабодны прафсаюз Беларусі заявіў пратэст з прычыны таго, што Канстытуцыйны суд працягвае адкладваць разгляд справы на адпаведнасць Асноўнаму закону сумнавядомага прэзідэнцкага указу № 336, якім была прыпіненая дзеяньсць СПБ і зылікідаваная дэпутацкая недатыкальнасць.

Нагадаем, што Канстытуцыйны суд планаваў разгледзець гэты ўказ 12 кастрычніка, аднак, па прапанове прэзідэнта, разгляд справы быў адкладзены. Кіраўніцтва Канстытуцыйнага суда абыцала разгледзець гэту спра-

Багданкевіч быў у Гомлі

Лідары Аб'яднанай грамадзянскай партыі спадары Багданкевіч, Даравольскі і Шлындаўка ў мінулую нядзелю наведалі Гомель, дзе сустрэліся з грамадзянствам горада.

"Паслахуць Багданкевічу" прыйшло больш за 300 чалавек. Адказаваючы на пытанні пра сваю адстайку, былы шэф Нацбанка сказаў, што вымушаны быў напісаць заяву, но надакуыла быць "сайдзельнікам" згубнай палітыкі прэзідэнта. На думку сп.Багданкевіча, А.Лукашэнка "хоча добра беларускаму народу". Але трэба выбіраць ня тых, хто хоча, а тых – хто можа", – падкрэсліў банкір.

Паліна КАЧАТКОВА

Прэзідэнцкія клопаты

Літоўскае радыё, са спасылкай на літоўскую газету "Рэспубліка", паведаміла пра нейкі ліст Аляксандра Лукашэнкі да літоўскага прэзідэнта Альгірдаса Бразаўскаса. У лісце ўказана патрабаванне беларускага прэзідэнта вызваліць беларускіх грамадзян, якія знаходзяцца ў віленскай турме з 1993 г., за спробу ў студзені 1991 г. скінуць легітимны ўрад Літвы. У паведамленні гаворыцца, што, калі рашэнне выдацца, Беларусь ня будзе перагледжана, то адносіны паміж Беларусі і Літвой пагоршцацца.

Яшчэ адна навіна падобнага кшталту прышла з Ню-Ёрку. Паводле нашых звестак, прэзідэнт Лукашэнка, сустракаючыся там з прэм'ерам Ізраіля Іцхакам Рабінам, папрасіў яго выпусліць з ізраільскай турмы аднаго важнага савецкага шпіёна.

**Віктар
Ганчарук
выбраў
съмерць...**

У мінулы чацьвер,
26 кастрычніка,
адзін з лепшых
рэгуліроўшчыкаў
рады ўрада аратуры
Берасцейскага
рады ў тэхнічнага
заводу 50-гадовы
Віктар Ганчарук
пакончыў жыцьцё
самагубствам

Раніцай, прыйшоўшы на сваё працунае месца (участак па разгуліроўцы магніталау "Бересте"), ён аблукуюці аголеным дротам кісці абедзвюх рук і ўключыў электраток... Віктар Ганчарук адпрацаўва на гэтым заводзе 28 гадоў. Апошнія трэх месяцы ён, гэтаксама як і іншыя рабочыя заводу, не атрымліваў зарплату, акрамя таго быў у сыпісах на скрачэнне. Пасыль трагічнага зদзяржання рабочым прапанавалі разысьціся па хатах. Аднак, усхавляваныя трагедыі, людзі наладзілі мітынг і выказалі пратэст адміністрацыі.

Mikhail KAVAL'YUK
Miron GAMON

**За адзін
дзень –
пяць
самагубстваў**

У міліцыйскіх зводках
на Віцебскай вобласці
амаль кожны дзень
фігуруюць адно-два
самагубствы

A 22 кастрычніка (нядзеля)
акно пяць чалавек самі
разъвітаўся з жыцьцём.

За дзевяцце месяцаў бычага года, па дадзеных абласной статыстычнай управы, на Віцебшчыне пакончылі жыцьцё самагубствам 486 чалавек, што на 24 больш, як за такі ж перыяд мінулага года. Часцей за ўсё гэта мужчыны перадпенсійнага ўзросту і жанчыны, якія працуюць больш за 70 гадоў.

**Будзе
зарплата –
будзем
працеваць**

Своеасаблівую форму пратэсту абраў рабочыя трох мэханічных цэху прадпрыемства "Лёс", што ў пасёлку Барані Віцебскай вобласці. Яны прыходзяць на працоўныя месцы, але не працујуць. Рабочыя не атрымалі яшчэ заробак за жнівец і таму пастаўлі перад адміністрацыяй умову: будзе зарплата – будзе і работа.

CIM

Кастрычніцкі нумар (N 7-8) газеты

"НАША НІВА"

Вы можаце пабачыць у шапіку ТБМ
(г. Менск, пр. Дз. Скаріны, насупраць ТЦ "На")
альбо запавіць на пошце, даслацьши наштовым
пераводам 7 тыс. рублёў на адрес: 220088,
г. Менск, вул. Тавадзкая, 56, рэдакцыя газеты
СВАБОДА

У БЕЛАРУСІ

Менск наведаў прадстаўнік НАТО

**23 кастрычніка адбылася
прэс-канферэнцыя
Галоўнама́ндуючага
аб'яднаных узброеных сілаў
НАТО ў Цэнтральнай Эўропе
генэрала Г. Гансена, які
наведаў Менск з 3-дзённым
візітам. Беларускі бок
на прэс-канферэнцыі
прадстаўляў генэрал-маёр
Юрый Парні.**

Сп. Гансен правёў перамовы з міністрами абароны Беларусі, прадстаўнікамі парламента, вайсковай акаадэміі і Суворавскай вучэльні. Бакі адзначылі, што візіт ня ставіў за мэту падпісанье канкрэтных пагадненняў. "Пасыль кансультацыяў пазыція Беларусі стала мне больш зразумелай", – звязаўшы сп. Гансен. Бакі пагадзіліся на канчатковай мэце, да якой імкнецца і НАТО, і Беларусь – усталіваше агульнаэўрапейскай бясыпекі. Аднак мэханізмы дасягнення гэтай мэты яны бачаць па-рознаму.

Каментуючы скільнасць уходнэўрапейскіх краінаў да НАТО, сп. Гансен адзначыў, што "гэта ня НАТО пашыраецца на

ўсход, а ўсходнэўрапейскія краіны хочаць уступіць у НАТО". Пры гэтым натаўскі генэрал адзначыў, што пашырэнне Альянсу – справа на сёньняшніга дня. Краіны, якія імкнушыцца ў НАТО, перадусім павінны вырашыць свае тэртырыйныя проблемы, а таксама праблемы нацыянальных меншасці. Прадстаўнік Беларусі сказаў, што "Менск выступаў супраць аднаўлення структураў, добра знаёмых з часоў халоднай вайны".

Беларускі прадстаўнік адзначыў, што пасыль далучніны краіны да натаўскай ініцыятывы "Партнэрства дзеля міру", мы павінны прадставіць 16 краінам сябрам НАТО прэзэнтатыўную праграму, пасыль якой супрацоўніцтва Беларусі і НАТО напоўніцца канкрэтным зъвестам. Сп. Парні не пажадаў адказаць на пытаныне, якія менавіта вобласці стасунку нашай дзяржавы і Альянсу знойдуць месца ў праграме. Каментуючы супрацоўніцтва ў рамках натаўскай ініцыятывы Беларусі, сп. Гансен сказаў, што пасыль візіту яму стала зразумела, "што хоча Беларусь пад эгі-

дай гэтага партнэрства". Што датычыць фінансавага боку супрацоўніцтва ў межах праграмы "Партнэрства дзеля міру", сп. Гансен заявіў, што НАТО разумее цяжкасць Беларусі і імкненіца аказаць даламогу. "Але ня треба гэта прымыць за натаўскую дабрачыннасць. Гэта реальная партнэрства".

Адказаўшы на пытаныне, ці ўкладзенца Беларусь у тэрміны выкананыя дамовы аб скарачэнні звычайных узбраеных у Эўропе (дзеяньні дамовы заканчваюцца 17 лістапада), сп. Парні сказаў, што, паколькі Беларусь прыпыніла выкананыя дамовы, тэрміны таксама перасоўваюцца. Плануецца, што мы заўконим выкананыя авбязацельства да траўня наступнага года. Беларусь спадзяеца на фінансавую даламогу ЗША, ФРГ, а таксама Вялікабрытаніі. Сп. Парні заявіў, што Беларусь працягвае выводзіць са сваёй тэрторыі расейскія войскі стратэгічнага прызначэння, і да 1996 г. яны канчаткова пакінуту нашу тэрторыю.

CIM

У вэтэранаў адзін клопат – Зянон Пазьняк

**Імя Зянона Пазьняка
і абрэвіятура БНФ
выклікаюць у гарадзенскім
клубе вэтэранаў эфект
чырвонага плашча у быка.
Дачакаўшыся, праўда толькі
праз месяц, реакцыя ў прэсе
на свой антипазьнякоўскі
данос, які быў накіраваны
у Генэральную прокуратуру,
вэтэраны прыдумалі новы.**

26 кастрычніка ў клуб быў запрошаны мэр горада Г. Крупенка, якога пэнсіянэры началі даймаць пытаныні. Пачалі з дробных, накісталі таго, "чаму зачынілася дэціцкая кавярня "Чебурашка"? Чаму вуліцы ў горадзе пераназываюць імёнамі "предателей і врагаў народа"? Не інакш, мелі на ўзведзе вуліцы каштоляні Давыда Гарадзенскага – сярэднявечнага беларускага палкаводца і Антонія Тызэнгаўза – каралеўскага стаўства.

Паступова, аднак, перайшлі і да асобы Зянона Пазьняка. Вэтэранаў, аказваючыся, абурае тое, што на вуліцы Дамініканскай у вакне вісей партрэт лідера БНФ. Прыймчы, маўляў, якраз насупраць помніка "славутаму палкаводцу Сакалоўску". Сп. Крупенка пачаў тлумачыць, што цяпер, як ён сказаў, за рэкламную працу, ня ўзгодненую з гарвыканкам, давядзенца плаціць штраф.

Закончылася сходка прынцы-цем звароту да, як было сказана, "баявых сябры ў Смаргоні", дзе будзе балатавацца ў Вярхоўны Савет Зянон Пазьняк. Паперы гэту з трывуны зачытаў адстайны падпалкоўнік Цітоў. Апрануты ён

быў у сіні напаўвайсковы франч, а чытыца стараўся гучна – голасам Левітана (дыхтара, якія за стаўлінскім часам паведамляў па разы зводкі "Советскага Информбюро").

Сутнасць заявы ў тым, што гарадзенскія вэтэраны "с удзивленнем і возумушеннем" успрынілі зъвестку аб tym, што Зянон Пазьняк вылучаны кандыдатам у депутаты ВС. Напалі авбінавачванні ў вэтэранскай заяве, здавалася, вось-вось скончыцца запатрабаваннем нейкай жорсткай кары. Адносна Пазьняка. Аднак скончылася заява ўсёго толькі "рэкамэндаций" пэнсіянізм Смаргоншчыны, каб тыя падрыхтавалі адпаведным чынам выбаршчыкай і "адмовілі" Пазьняку ў дэверы.

Пасыль гэтага слова папрасіў

75-гадовы кіраўнік Дэмакратычнай арганізацыі вэтэранаў М. Мельнікаў.

Зала выбухнула абурэннем, а кіраўнік гарадзкіх вэтэранаў Абросімаў навідавоў

ва ўсіх адключчы мікрофон і стаў

абураца, нібыта сапсовалася

апаратура. "Айцы" горада Г. Ф. Гудзей і Г. Крупенка сядзелі ў прэзідыйні зынікавеўшы. А мэр, на

пэўна, пашкадаваў, што пачаў

сваю працу з благой навіны,

што на гарадзкіх могілках ужо

няма месца, а таму давядзенца

адчыніць новыя – за горадам, куку

куку кепска ходзіць транспарт.

Аднак вэтэранаў гэта ня надта

ўхвалівалася. Як зухава заяўіў сам

таварыш Абросімаў, у членеў клу

ба ёсьць яшчэ порах у парахавіцах".

Васіль МІКАЛАЕЎ

БАЖ ужо не міраж

Доўгія гады журналісцкую грамаду
Беларусі непакоіла ідэя стварэння
свай, супраўды незалежнай,
прафэсійнай арганізацыі

Але далей прыгожых словаў і ўзынёслых летуценяў справа, на жаль, не ішла – адны ня бачылі рэальнай неабходнасці ў аўяднанні, іншыя спадзяваліся на магчымасць унутранага рэформавання Саюзу журналістаў Беларусі. Не хапала і суб'ектыўнага чыніку – групы людзей, якім удалося б зарганізаваць і накіраваць у стваральнае рэчышча энэргію "дасыпельных" да актыўных дзеяньняў журналістаў.

А "дасыпель" дапамагло самое жыцьцё. Стайленне Лукашэнкі да недзяржайной прэсы не пакінула ілюзію наконт магчымасці "мірнага сусідавання дэльвіх сістэмай". З іншага боку, Саюз журналістаў днімі на сваім зъездзе зноў выдатна прадэманстраваў уласную бездапаможнасць і карыкатурусьць. Сэнс бальшыні выступленіяў дэлегатаў, якія пераважна былі перадпенсійнага ўзросту, зводіліся да дэлегатаў, у якіх асноўны мэтэ Асацыяцыі рэалізацыю эканамічных, сацыяльных і прафэсійных правоў журналістаў, спрыяньне іхнаму творчаму росту і самавыяўленню, юрыдычнай і фінансавой дапамогу. БАЖ ня мае намеру займацца палітычнай дзеяльнісцю, але разам з тым добра ўсьведамляе, што ў нашай краіне абарона свабоды слова – гэта ўжо палітыка. Дарэчы, згодна са статутам, уступаць у Асацыяцыю могуць не толькі журналісты, але і тыя, хто спрыяе свабодному распаўсюджванню інфармацыі – выдаўцы, аналітыкі, заснавальнікі СМИ.

У верасні адбўўся ўстаноўчы зъезд Беларускай асацыяцыі журналістаў (БАЖ), у якім удзельнічылі прадстаўнікі 28-мі сродкаў масавай інфармацыі. Быў прыняты статут новай арганізацыі, які заціверджае ў якасці асноўнай мэтэ Асацыяцыі рэалізацыю сацыяльных і прафэсійных правоў журналістаў, спрыяньне іхнаму творчаму росту і самавыяўленню, юрыдычнай і фінансавой дапамогу. БАЖ ня мае намеру займацца палітычнай дзеяльнісцю, але разам з тым добра ўсьведамляе, што ў нашай краіне абарона свабоды слова – гэта ўжо палітыка. Дарэчы, згодна са статутам, уступаць у Асацыяцию могуць не толькі журналісты, але і тыя, хто спрыяе свабодному распаўсюджванню інфармацыі – выдаўцы, аналітыкі, заснавальнікі СМИ.

Прэзідэнт новай арганізацыі на зъездзе была абрана Жанна Літвіна, кіраўнік менскага карпункта беларускай службы "Радыё "Свабода", заснавальнік і арганізатор "Радыё 101.2" – незалежнай беларускай радыёстанцыі на кароткіх хвялях. Віцэ-прэзідэнтам на альтэрнатыўнай аснове сталі Алеся Літпай – дырэктар кампаніі "БелапАН", журналіст Уладзімер Глод і Сяргей Ваганau – уласны кіраўнік падзенні газеты "Труд". Былі абраныя таксама Праўленне і Рада.

– Супраўды, Асацыяцыя нарадзілася на ў самыя лепшыя часы для беларускіх mass media – ва ўмовах манаполізацыі СМИ дэліграўнымі органамі ўлады, ва ўмовах адсутнасці гарантый для рэалізацыі канстытуцыйнага права кожнага грамадзяніна на атрыманне почына і своечасовая інфармацыя, – гаворыць прэзідэнт БАЖ сп.н. Літвіна. – Тому асноўная наша мэта – забесьпячэнне сацыяльных і

Чутак наконт сапраўднай мэты гэтага мерапрыемства ходзіць па калідорах улады нямала.

Найбольш гучная з іх тая, што нават 119 дэпутатаў абвесціць сябе новым парламантом і пачнуць "легітымаваць" апошняй кадравыя ўказы презідэнта, якім ён зьяўці прызначыў шэраг вышэйших кіраўнікоў без узелу парламанту.

Каб узмасціць гэтую вэрсію, сцвярджаюць, што ёсьць ужо і загад не пускае на нараду дэпутатаў "старога" парламанту, аблежаваўшыся толькі запрашэннем члену прэзідэнта. У якасці нейкага пасцверджання называецца таксама актыўны ўдзел адміністрацыі прэзідэнта ў падрыхтоўцы гэтага мерапрыемства і хуткае выдзяленне на яго неабходных грошай. Каражея жучы, "нешта яны там задумалі". Але ня будзем такім падазронамі і спынімся на некалькіх варыянтах.

Варыянт першы

Магчыма, сапраўды няма нікай вераломнай задумы, проста супалі часовыя інтарэсы некалькіх бакоў. Прэзідэнт зацікаўлены ў актыўнасці ролі новых дэпутатаў, каб на іхным фоне ўвесці севет убачнай непрацаздольнасці старога парламанту. Ён некалькі разоў рабіў вусныя заувагі старшыні Цэнтрвыбаркаму, што той не склікае абраных дэпутатаў. І вось зараз сп. Абрамович "адрэзаваў" на крытыку.

На гэтую ситуацыю ўдала на-
клалася жаданне новаабраных дэпутатаў хутчэй уключыцца ў актыўную палітыку, бо хто юль-
чыца ўсе сёньня, той мае больш шанца заняць выгоднае месца ў парламанце. Адсюль вядомыя дэпутацкія лісты, неабязважова прынцыпавыя, як, напрыклад,

Сход, які можа прывесці да зрыву парламанцкіх выбараў

Як вядома, 3 лістапада ў Аўгустай зале зъяўруцца на першы сход дэпутатаў Вярхоўнага Савету

13 склікання. Але з якой мэтай?

Няўжо сапраўды толькі каб "павучыцца"?

апошняя заява за подпісам 21 парламантара, у якой абвяшчаюцца амаль супрацьлеглыя прынцыпы. Калі праглядзець гэты варыяント, то сапраўды мэтай таго-
га сходу можа быць нейкай вучоба дэпутатаў, іхнае знаёмства з часткай парламанцкіх справаў. Але ёсьць сур'ёзныя падставы сумнівацца, што дзеля такой экспурсіі па парламанту зъяўруцца ў Менск амаль 120 дэпутатаў і асабліва – аргарнае лобі пад кіраўніцтва Шарэцкага.

Варыянт другі

Ен заснаваны на той місіі, якую ўзў ю на сябе лідар Партыі народнай згоды Леанід Сечка, і пра якую ён абвесціць на апошній прэс-канфэрэнцыі СДС. Угаварыць новых дэпутатаў пагадзіцца з 25-пракцэнтнай падраўкай у закон аб выбарах і такім чынам зъяўць напругу вакол гэтага пытання.

Праўда, тэкст згаданай заявы, якую першым падпісаў менавіта Сечка (а значыць і склаў), выглядае некаторым адступлением ад таго, што было сказана журнالіс-

там. "Нельга мяняць правілы гульні ў перапынку паміж першым і другім таймамі аднаго матча", – гэтыя слова не гучыць аргументам у падтрымку 25-пракцэнтнай падраўкі. Узвікае пытанне: дае Л. Сечка рабіць "ход канём"? Ня прэс-канфэрэнцыі ў Палацы шахмат, седзячы за шахматным столом, ці калі складаў заяву?

Што датычыць варыянта, які мы тут разглядаем, адступленьне ад прынцыпа было зроблена ў другім выпадку і зроблена дзеля таго, каб падыграць пракцінкам зъменаў у закон, прыкінцаў сваім, а ўжо потым іх загітаваць. Узвікае пытанне: навошта Л. Сечку рыхаваць сваім службовым становішчам і ўжо нейкім палітычным рэйтингам, бо новая большасць можа з ім і не пагадзіцца, а першое фіяска, гэта як кляймо на ўсё палітычнае жыццё? Адказ мно падаецца таакім: у тым, каб выбары 29 лістапада адбыліся, як нікто зацікаўлены і прадстаўнікі левацэнтрычнай партыі ў парламанце, бо праца-
ваць у адзіноце ім на хочацца, немагчыма канкуруваць з каму-

ністамі ды аграрыямі за месца пад парламанцкім сонцам. Ды і ўвогуле, калі парламант ня будзе пайнавартасным, сёняшніх 119 народных дэпутатаў прэзідэнт можа "прыхопніць" у любы час. А гэта азначае: пачынай ўсё спачатку ды становішча на жорсткія антипрадзізенцкія пазіцыі, што, безумоўна, сп. Сечка несвоечасова рабіць не жадае.

Падводзячы рысу, змадзяло развязыцца падзея ў гэтым сценары. Л. Сечка і ягоныя калегі-лідэры ў парламанцкіх фракцыях, змогуць уз'яўніць дэпутатаў і даць дабро на 25% падраўку. З пункту гледжання закону, такая згода і непатрэбная, бо Канстытуцыйны суд ужо прызнаў легітимнасць дзеячага парламанту, а значыць легітімны і ягоныя законы. Але як міратворчая акцыя – гэта будзе істотны крок, плённы асабіста для самога Сечкі.

Варыянт трэці

Сход дэпутатаў склікаюць дзеля таго, каб атрымаць ад іх рабучую "не" на падраўку. Цікава будзе ў гэтым выпадку зрабіць

яшчэ адну цытату са згаданай заявы 21-го: "Нас хвалюе нарасцьне канфрэнтацыі з прычыны ўнісенні зъменаў у Закон аб выбарах... Такім спосабам за-
кладваюцца падставы для неда-
веру будучаму парламанту, сум-
ненны ў ягонай легітимнасці і дзеяздольнасці". Але цікава:

крык і шум вакол 25-пракцэнтнай падраўкі, падніты прэзідэнтам, падхапілі менавіта новыя дэпутаты, яны ж выклікалі і другую хвалю гэтых спрэчак ды і ўвогуле, процілеглыя бок спрэчак не вядзя, ён адправіў справу на разгляд у Канстытуцыйны суд і чакае ра-
шэння. А вось тыя, дзеля каго яно будзе прыняты, падштурхо-
ваюць падзеі і заяўляюць аб "кан-
франтах".

Атрымліваецца, што аніякі

зайдзросць. Калі будзе патрэбна, то дэпутаты падтрымаюць указ прэзідэнта па зынікэні парламанцкага кворума і пад вокаў "Краіна гіне без парламанту!", адкрывыць сэсію бяз тых, каго абрали згодна з падраўкай. Гру-
бае парушэнне Канстытуції ў такім выпадку нікога турбаваць не будзе.

I, нарэшце...

Чацьвёрты варыянт – самы жорсткі

Новыя дэпутаты ня толькі паспяхова зъяўруцца ў Аўгустай зале і скажуць ражучае "не" падраўку Вярхоўнага Савету, але заявяць, што яны здольныя ўжо сёняння забраць ягоныя пайна-
моты і прыступіць да працы. Прэ-
зідэнт уважліва разгледзіць іхню прапанову і прыме прекалікі да некалькіх дэйнадаведных ўказы. А потым будзе рабіць усё, каб выбары не адбыліся нават пры 50-пракцэнт-
най яўцы (травеньскі варыянт).

У такім выпадку, парламант нібыта і будзе існаваць, але ў той жа час ягоныя законы лёгка будзе пастаўіць пад сумнів, скрыстаўшы нейкі зручны момант гэта лёгка будзе зрабіць. Наво-
шта?

Чацьвёрты варыянт, мне зда-
еца, выдатна ўкладваецца ў схе-
му, вынікам якой павінна стаць здacha дзяржавы на карысць Ра-
сей. Калі ставіць такую мэту, то,
канечно, трэба ўлічваць, што ані-
які парламант (нават чырвоны) на
здачу не пагадзіцца. Гэта можна зрабіць, разычваючы толькі на
сябе ды, магчыма, на новы рэ-
фэрэндум. Але рэйтынг прэзідэн-
та пачаў каціцца ўніз, ён добра
гэта ведае і таму на рэфэрэндум
зарас не рашыцца. Яму, хутчэй
за ўсё, патрэбна будзе сітуацыя,
каля парламанту ўвогуле не існуе.

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

ПАЗІЦЫЯ

З'езд мастакоў пра сімволіку: нацыянальную і "абсурдную"

XV з'езд Беларускага Саюзу мастакоў, які адбыўся ў Менску, быў адметны тым, што ягоныя делегаты абмяркоўвалі выключна прафесійныя праблемы і не закраналі палітычную сітуацыю ў краіне. Тым больш яскрава выглядае прынятая дэлегатамі з'езду рэзолюція "Аб дзяржавай сімволіцы Рэспублікі Беларусь".

У заяве адзначаецца, што (цитуем): "14 траўня гэтага года ў нашай краіні адбываўся аনтыканстытуцыйны, ініцыяваны антыбеларускімі сіламі, так званы рэфэрэндум, на які былі вынесеныя пытанні, па якіх нідзе ў цывілізаваным съвеце ўсенароднае апытацьне не праводзіцца".

Абставіны, у якіх праходзіла гэтая правакацыйная, разбуранальная для наша дзяржавы акцыя, не даюць падставаў лічыць прыгаданы рэфэрэндум свободным волевыяўленнем народу. На кампанію зыніялаўлення дзяржавай сімволікі і дэмакратычнага руху былі кінуты ўсе шавіністичныя сілы і велізарныя сродкі. Былі створаныя адпаведныя скіраванасці фільмы, радыёперадачы. Тэлебачаныне, радыё і старонкі прэзыдэнта былі прадстаўленыя толькі прэзідэнту і яго-
най камандзе, выпушчаны мільённымі накладамі плакаты, улёткі і іншэ.

І нават у тых умовах за пытанні пра зъмену дзяржавай сімволікі прагаласавала меньш за палову выбаршчыкаў. Акрамя таго, вынікі "рэфэрэндуму" не былі зацверджаны Вярхоўным Саветам і па сёняні ўсе дзені ня маюць юрыдычнай сілы. Тому герб "Пагоня" і бел-чырвона-белы сцяг застаюцца дзяржавай сімваламі Рэспублікі Беларусь. Прэзідэнцкая, крыху падпраўленая БССРайская сімволіка, створаная на суперактусі закону пра геральдыку і эстэтыку, ня можа не абрацца нацыянальнай пачынці народу і стварае ў съвеце ілжывае, скажонае ўяўлененне пра нашу краіну і народ. Карта Беларусі, узнесеная над зямнымі шарами – гэта прымітывная прайва імпэрскага шавінізму, перанесеная на нашу краіну.

Па ўсёй Беларусі сёняння інтэнсіўна насаджаецца, масава тыражу-
еца гэтая абсурдная сімволіка, і да гэтага працэсу, як і да стварэння выявай прэзідэнцкай сімволікі, прычыніліся, на жаль, некаторыя мастакі. Мы перакананы, што асьвяченую вякімі гістарычнай сімволікі Беларусі нікімі ўказамі ці рэфэрэндумамі не адмініць. Яна жыла, жыве сёняння і будзе жыць, пакуль існуе наш народ.

Сёняння, калі ў Беларусі ўсталявана дыктатура, калі над нашай краінай навіслі рэальна пагроза страты дзяржавы, ідзе шалёны наступ на мову народа і нішчыцца беларуская школа, культура, гістарычнай памяць, мы перакананы, што асьвяченую вякімі гістарычнай сімволікі працягніку культуре, дзеячай мастацтва заняць сваё належнае месца ў адраджэнні Бацькаўшчыны", – гаворыцца ў заяве з'езду Саюзу

Паказальна, што толькі чатыры делегаты не пажадалі галасаваць за гэтую заяву.

Павел

НА ЗДЫМКУ: ў Наваградзкім фарным касцёле

АПОШНЯЯ ПАЛАСА

Інцыдэнт

на Беласточчыне

У мінулья выходныя, 28–29 кастрычніка, у Бельск-Падляскім, што на Беласточчыне, праходзіў традыцыйны фэстываль "Бардаўская восень", які ладзіў Зьвяз беларускай моладзі ў Польшчы

У фэстывалі ўдзельнічалі мясцовыя барды, а таксама госьці з Беларусі. Але ў першы ж дзень святочны настрой быў азмочаны прыкрым інцыдэнтам. Да Палацу культуры, дзе праходзіў канцэрт, на трох аўтамабілях пад'ехала група "бытагаловых" польскіх шавіністаў. З крыкам "Беларусы, преч у Беларусь" яны ўварваліся ў будынак і зьблізілі 6 удзельнікаў фэстывалю.

Налётчыкам лёгка ўдалося ўцячы, бо ў паліцыйскіх, якія прыехалі на выклік, раптам сапсавалася машина.

В.Л.

Падазраеца ў забойстве трох дзяўчынак

На мінульым тыдні быхаўская міліцыя затримала палівода мясцовага калгасу "Ленінскі шлях" 21-гадовага М.Дзюбкова, які падазраеца ў забойстве трох маленьких дзяўчынак-сёстрапі.

18 кастрычніка ўвечары бацькі, жыхары вёскі Верхня Тошчыца, пайшлі на ферму, пакінушы ў хаце дачок (3, 4 і 6-ці гадоў). Калі вярнуліся ўбачылі дзівую малых забітымі. Старэйшую (згвалтаваную, а потым забітую) праз дзень знайшлі за вёскаю.

Алесь МАЎЧУН

У кожнага Адама – свая праграма

Звычайнай ў жыцці рэч – як толькі прыходзіць новы начальнік, пачынае рабіць перабудову. Нехта – кадры мяняе, нехта – мэблю ў кабінэце.

А вось Міхail Гунюк, як толькі стаў старшынём Ганцавіцкага райвыканкаму, у сваім службовым кабінэце перш-напрэш зрабіў сабе асабістую прыбіральню. Што ж, кожнаму сваё.

Валодзя ЯНЧУК

Пэнсіянэр рыхтаваўся партызаніц?

У вёсцы Сасноўка Берасцейскага раёну ў дому пэнсіянера міліцыі знайшла 750 патрону да аўтамата Калашнікава, 30 патрону да пісталета Макарава, 8 дымавых шашак і 3 незарэгістраваныя стрэльбы.

СІМ

Герояў цяпер не шануюць

На жаль, перасталі цяпер у нашай краіне з належнай пашанай ставіцца да Герояў сацыялістычнай працы. Раней ім і гонар і павага, кожны паставаў міліцыянту пры сустрэчы пад казырок браў. А сёньня...

65-гадовы Герой сацыялістычнай працы сп.Бельскі, некалі паважаны ў Горацкім раёне чалавек, ехаў на сваіх "Жыгулях" у раінэнтар. На дарозе яго спыняе інспектар ДАІ да бачыць, што герой-кіроўца на добрым падпітку. Міліцыянт начаў пратакол складаць, аднак Бельскаму гэта не спадабалася, і ёнсх піштуй інспектара за грудзі. Каб супакоіць былога старшыню калгасу, міліцыянт вымушаны быў выхапіць пісталет і двойчы стрэліць у паветра.

Валодзя ЯНЧУК

СПОРТ

Прэзідэнт наведае прэзідэнта

У госьці да беларускага "баўкі"

(і ня толькі да яго) прыехаў Ленарт Юхансен – прэзідэнт УЕФА

Няўдачай заявішыся выступ жаночай зборнай Беларусі па гандболе ў перадкваліфікацыйным турніры чэмпіянату Эўропы.

Але і "паўнавартаснага" турніру не атрымалася – грузінкі і баснійкі, якія патрапілі ў нашу группу, па разных прычынах прыняць удзел у спарніцтвах не змаглі. Групу D даваўся сцыснучы да двух каманды – Беларусі і Польшчы, якія і разыгралі адну пущёку ў адборачны турнір. У Менску нашыя змаглі перамагчы – 24:18. Толькі матч у адказ, які адбыўся ў суботу ў польскім Чахнаве радасці не прынес – 19:28. Мінус дзеяцьмя мячыкаў, тყы самыя дзеяцьмя, з перавагай у якія нашыя вялі падчас сустрэчы дома...

Да фінішу нацыянальнага чэмпіянату Беларусі па футболе застаецца адзін тур.

Чарговы, чатырнаццаты, быў згуляны ў мінулья чацвер і пятніцу. Вынікі: "Ведрыч" – "Дынама" (Менск) – 1:2; "Дніпро" – "Атака-Аўра" – 0:0; "Тарпэда" (Менск) – "Маладэчна" – 0:4; "Нёман" – "Дынама-93" – 2:0; "Абутнік" – "Дзьвіна" – 0:2; "Дынама" (Берасць) – МПКЦ – 0:3; "Тарпэда" (Магілёў) – "Шахцёр" – 0:0; "Бабруйск" – "Шыннык" – 0:4. Дуэту лідараў – "Дынама" (зараў у яго 35 ачкоў) і МПКЦ (30) – застаецца згуляць, з улікам прапущчанай, па дзявяці змагні.

Пасля шасці траўні нечаканы лідар – украінец Васіль Іванчук, які ў апошнім матчу перамог саўгага Гары Каспарава. Крыху адсталі Крамнік і Эльвэст. Чэмпіён сывету пакуль займае сцыплюю сёмую пазицию, гулячы, відаць, у разгрузачным рэжыме пасля чарговай абароны свайго тытулу.

30 кастрычніка ў Менску на запрашэнне беларускай фэдэрацыі футболу прыбылі прэзідэнт Эўрапейскай футбольнай асацыяцыі (UEFA) Ленарт Юхансен і генэральны сакратар Герхард Айнэр.

даю на шляху да пятага "золата" для менскіх дынамаўцаў. Надта вялікі адрэшы. А "Дынама-93", прайграўшы ў пятніце "Нёману", стварыла сабе перашкоду на шляху да другога месца.

Кубак Беларусі па футболе сярод жанчын заявівалі футбалісткі бабруйскай "Трыкатахніцы".

У фінальных матчы яны абыгралі сваіх суперніц з магілёўскай "Надзеі" – 2:1.

Яшчэ адзін від гульні – міні-футбол.

Зборная Беларусі ў гэтым відзе спорту няўдала выступае на адборачным турніры чэмпіянату Эўропы ў Бэльгіі. Стартавы матч нашыя прайграли славенцам – 2:3, а ў другім саступілі расейцам – 1:8. І хача да канца турніра яшчэ дзіве гульні, шанцаў на перамогу – аніякіх.

У Цюрыху праходзіць трэці этап самай прэстыжнай сэрыі шахматных турніраў PCA Super-classic.

Пасля шасці траўні нечаканы лідар – украінец Васіль Іванчук, які працуе на канктракце ў клубе NHL Ottawa Senators і на мае права выходзіць на лёд у Эўропе. Пытаныне пра зыньяцё перамогі з ЦСКА будзе вырашана бліжэйшым часам, а пакуль маскічы адхілены на нязнёныя тэрмін ад удзела ва ўсіх міжнародных сустрэчах. Нападаючы ЦСКА ("Снатарапаў") Яшын пазбадуені права гуляць і ва ўнутраных матчах.

Абвешчаны новы супернік былога чэмпіёна сывету па ўсіх вэрсіях Майка Тайсана, які пасля выходу з турмы зноў спрабуе паднімца на вяршыню баксэрскіх рэйтынгаў.

4 лістапада ў Лос-Анджэлесе на рынкі з Тайсанаў выйдзе Бастэр Маціс. Вінік двубою, відаць, можна спрагназаваць. Застаецца толькі аднае пытаныне: у якім

райондзе бедалагу-Маціса пачаць з рынку...

Удалым атрымалася выступ беларускіх спартсменаў на чэмпіянаце съвету і Эўропы па хуткаснай радыётэлеграфіі:

шэсцьць наших спартсменаў заявівалі 16 мэдалёў – 9 залатых, 4 срэбныя і 3 бронзавыя. Асабліва вызначыліся на турніры ў Вугоршчыне Андрэй Біндасаў (перамога ў абсалютным заліку) і Ірына Ціцерская (у менскай вясмілаксыніцы адразу два "златы" і два "срэбра").

Стагодзьдзе валейболу адзначыў съвет на мінульым тыдні.

У Беларусі юбілей прышоў съцілі і бяз помпы: пачалася спартакіяда, рыхтуеца да старту чэмпіянат.

Айсберг перавярнуўся: прыпынена пераможнае шэсціце менскага PTI-RWBCM у баскетбольных чэмпіянатах Беларусі.

У мінулья суботу-нядзелю менчукі двойчы прайграли на сваій пляцоўцы камандзе "Горадня-93" – 63:89 і 64:76. Гарадзенцы перахапілі лідарства ў чацвёртым чэмпіянаце. У сераду ж, у заключным матчы Спартакіяды Беларусі, Гарадзенская воблісць (каманда "Горадня-93") перамагла каманду Менска (PTI) – 76:67, што вырашила вынік барацьбы за 1 і 2 месцы. Трэція – віцебічы.

Прафесійны бокс працягвае забіраць жыцці.

Другі на тыдні трагічны выпадак – на Філіпінах. У 10-м раундзе рэйтынгавага паяднку 19-гадовы Мэрвін Корпус быў дастаўлены ў шпіталь. Дактары нічым не змаглі яму дапамагчы: мадады баксёр памёр ад кровазагадыці ў мозг, атрыманага ў выніку чэрпанна-мазгавой траумы. Як съведчыць відавочцы, Корпус хадзеў спыніць паяднік яшчэ ў восьмым раундзе, але адгукнуўся на заклікі балельшчыкай, якія патрабавалі працягваць бой...

Падрыхтаваў
Алесь МАЛЕЦ

СУСЕДЗІ

Каўнаскія махляры зарабілі на прыватызацыі 50 млн. даляраў

Асноўныя злачынныя групы Каўнаса зарабілі на прыватызацыі калі 50 млн. даляраў, сцывярджае газета "Літвас рытас". Між тымі Цэнтральная прыватызацыйная камісія паведамляе, што прыватызацыя больш 3 тыс. гандлёвых аб'ектаў дала бюджету 312 млн. літаў (каля 78 млн. даляраў).

Праведзенне газетай журнالісткае расцсьледаваныне паказала, што да пачатку прыватызацыі асноўным заняткам каўнаскіх злачынных "сем'яў" была кантрабанда, якія падыгрываюць падшыпнікам на міжнародных заладах. Злачынцы сталі праводзіць неафіцыйныя аўкцыёны аб'ектаў, якія падыягнагілі прыватызацыі. А афіцыйныя аўкцыёны, якія праводзіліся пазней, былі чыстай фармальнасцю – на іх

нават і гаворкі не вялося пра реальныя кошт аб'екта.

Па дадзеных "Літвас рытас", арганізатары і кіраўнікі неафіцыйных аўкцыёнаў быў Рымантас Ганусаўкас па прозвішчы "Мангол", які зараз хаваецца.

Газета піша, што лідары злачынных груповак абменьваліся растаранамі, дамамі адпачынку, гатэлямі, прагулагілі іх у карты, дараўвалі хаканкам.

Пазнейшай бандытамі ўмудрыліся браць у банках фіктыўныя крэдыты пра падстайных аб'ектаў, а гроши пераводзілі на асабістыя раухні. Сярод аб'ектаў, якія заслужылі сцяршні дзялэвага супрацоўніцтва Рытуеца да выдання каталога выставы, дзе будзе дадзены звесткі аб дзеяцасці ўсіх прадпрыемстваў-экспанентаў

Час правядзення выставы – 22–25 лістапада
Мінск, вул. Янкі Купалы, 27

ЗАЯЎКІ НА ЎДЗЕЛ У ВЫСТАВЕ ПРЫМАЮЦА ДА 10 ЛІСТАПАДА

34-02-55, тэл./факс 34-03-42, 34-00-42

ПРАДАЕМ КІСЛАТУ САЛЯНУЮ, ТЭХNІЧНУЮ І ЧЫСТУЮ
Мінімальная партыя – цыстэрна
Тэл. 27-21-05, 27-38-91

ЗДАЕМ НАПРАКАТ
УМЯШЧАЛЬНАСЦЮ 8 ЧАЛАВЕК
Звоніце
па тэл. 36-24-41
з 10 да 17 у рабочыя дні
Форма аплаты
любая з разылкі \$40 у гадзіну

БАЗАВЫ КОШТ рэкламнай плошчы ў газэце СВАБОДА: 1 см² – 1,5 USD
СКІДКА для рэкламных агенцтваў – 25 %